

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniki prostori:
2637 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2637 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXXIII.

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK, 28. NOVEMBRA (NOVEMBER 28), 1941

Subscription \$6.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 232

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Angleške armade se združile pri Tobruku

Vrhovno poveljstvo naznanilo reokupacijo bojišča pri Rezeghu. Hitlerjeve kolone napadajo zunanje moskovske utrdbe. Churchillova vlada pritiska na Ameriko za vstop v vojno. Nemški zunanji minister pozval ameriški narod, naj se upre Rooseveltovi vojni politiki

Kairo, Egipt. 28. nov.—Britne čete so zdrobile osiščne oklopne enote v bitki, ki se je razvila štiri milje severno od Rezegha, reokupirale bojišče in se pripravile za branilo obleganega Tobruka. Spojitev je bila izvršena pri Ed Dudi na deseti dan velike angleške ofenzive, ki se je pričela z invazijo Libije iz Egipta.

Angleška bojna črta se zdaj razteza od Sidi Omara, Egipt, do Tobruka in je dolga sto milj. Nemške in italijanske čete še niso bile potisnjene iz sektorja na milji zapadno od Tobruka. V sektorju je osišče poslalo nove vojaške enote, da ustavi prodiranje angleških armad.

Moskva, 28. nov.—Tu so danes priznali, da nacistični napadi na zunanje obrambne črte pri Misrki ogrožajo sovjetsko prednost. V treh krajih se fronte so se vršile vroče bitke, v katerih je padlo 15.000 nemških vojakov.

Uradno poročilo pravi, da so Rusi razbili 105 nemških tankov in 600 tovornih avtov z vojaškimi četami.

Kairo, Egipt. 27. nov.—Dve angleški armadi sta se združili na ozemlju pri Rezeghu sinoči in se napeli prodirati naprej. Znamenito kažejo, da se bo odločilna bitka za posest Libije kmalu pričela.

Osiščna sila v sektorju pri Rezeghu je utrpela ogromne izgube. Poveljnik te sile je nemški general Erwin Rommel. Proti njegovim armadi stoji angleške oklopne kolone, ki so bile doslej v rezervi. Spojitev britskih armad je bila izvršena s prihodom avstralskih in avstralskih mornarskih kolon.

Severno od Rezegha drugi britski oklopni oddelki prodirajo proti Tobruku, trdnjavi, ki je v angleških rokah. Na ozemlju okrog Tobruka se nahajajo osiščne čete. Vrhovno poveljstvo ponuja, da je levo krilo britske armade prekoračilo puščavo in se približalo Sirtskemu zalivu. Cilj angleških vojnih operacij je odrezanje severne Libije od zapadnega dela in okupacija ost, ki vodijo do obrežja Sredozemskega morja.

Uradna vest, da so nove oklopne kolone dospela na libijsko fronto, je dokaz, da je armada, kateri poveljuje general Alan Cunningham, bolj oborožena nego se je domnevalo, čeprav Angleži ne podcenjujejo osiščne udarne sile.

Berlin, 27. nov.—Uradna časnikarska agencija DNB citira poročila, da je bila angleška ofenziva v Libiji ustavljena in da so osiščne armade obkrožile več britskih vojaških oddelkov. Vrhovno poveljstvo ne trdi, da je bila britska ofenziva ustavljena v vseh sektorjih libijske fronte, naglašala pa, da so osiščne čete prizadale težke izgube sovjetskim in protinastopnim na njegovih pozicijah v puščavi pri Tobruku in drugih krajih.

Publikacija Dienst aus Deutschland napoveduje, da bo britska ofenziva kmalu ponehala. Ta poročila, da je nemška podmornica torpedirala angleško bojno ladjo v bližini Solluma, mesta ob egiptemskem obrežju.

Rim, 27. nov.—Nadaljnje angleške vojaške enote so bile pridružene po osiščni oboroženi vojski v libijski puščavi, se glasi danes objavljeno uradno poročilo. Italijanske in nemške čete so potonile angleško vojaško

Hitler zahteva koncesije od Španije

Spor med člani Francovega kabineta

London, 27. nov.—List Daily Telegraph je objavil poročilo svojega dopisnika v Madridu, da je Hitler pričel pritiskati na špansko vlado za koncesije. Slednja naj bi dovolila prehod nemškimi četam preko svojega ozemlja in Gibraltarske ožine. Priključitev je posledica angleške ofenzive v Libiji.

Dopisnik omenja nov spor med španskimi generali, katerih vodja je general Eugenio de los Monteros, bivši poslanik v Berlinu, in zunanjim ministrom Ramonom Sunerjem glede stališča, ki ga je slednji zavzel glede prehoda nemških čet preko Španije. Suner je svak diktatorja Francisa Franca.

Franco je obljubil, da bo odstavil Sunerja, toda besede ni držal. Da potolaži opozicijo, je imenoval generala Monterosa za guvernerja Balerijskega otočja. Ako se bo spor poostiril, bo Suner pognan iz urada. Na vidiku je možnost Francovega padca. Če se bo to zgodilo, bodo generali prevzeli vlado.

Petaïnova vlada se obotavlja

Izrekla se še ni za pridružitve k osišču

New York, 27. nov.—Poročila iz zanesljivih virov se glase, da je nastal zastoj v pogajanjih med Petaïnovo vlado in nacističnimi voditelji, da se Francija pridruži osišču. Vzrok je baje v tem, ker Italija zahteva od Francije odstop nekaterih pokrajin. Petaïnova vlada je bila tudi informirana, da so nemške armade utrpela ogromne izgube na ruskih frontah.

Vichy, Francija, 27. nov.—Stališče Petaïnove vlade glede pridružitve Francije k osišču so postajali skoraj vsi francoski listi. Petaïn in člani njegove vlade trdijo, da normalni diplomatski odnosi med Francijo, Nemčijo in Italijo še niso vzpostavljeni in to je vzrok, da se Francija še ni izrekla za pristop k osišču.

Paris, 28. nov.—Nemški vojaški poveljnik Ernst von Schaubenberg je naložil pariški vladi denarno kazen milijon frankov (okrog \$20.000) zaradi bombnega napada na neko restavracijo, katero so nacisti zažgali. Oni, ki so vrgli bombo, so pobegnili. Poveljnik je odredil, da morajo vse restavracije v latinski četrti zapreti vrata ob petih popoldne.

Ameriški letalci pomagajo Kitajcem

Sestrelili so že več japonskih letal

Manila, Filipini, 27. nov.—Okrog petsto ameriških letalcev, ki so služili v armadi in mornarici, se nahaja na Daljnem vzhodu, kjer pomagajo Kitajcem v vojni proti Japoncem. Poleg tega je na Kitajskem več sto ameriških letalskih mehanikov.

Pred vstopom v aktivno vojno službo so se morali letalci vežbati. To je vključevalo polete v formacijah. Večina ameriških letalcev operira proti Japoncem v provinci Junnan ob meji Burme, britske kolonije, in v Čungkingu, kjer je sedež vlade generala Kaišeka, vrhovnega poveljnika kitajskih armad. Letala, katera operirajo, so tipa Curtiss P-40.

Letalci prejemaajo plačo \$600 na mesec od kitajske vlade. Doda na to, da dobe posebno nagrado \$500 za vsako sestreljeno japonsko letalo. V spopadih so sestrelili že več japonskih bojnih letal. Nekaj ameriških letalcev je bilo ubitih v bitkah z Japonci.

AMERIŠKI POGOJI ZA MIR NA PACIFIKU

Japonska diplomata konferirala s Hullom

OLAJŠANJE EKONOMSKE BLOKADE

WASHINGTON, D. C., 28. nov.—Tu so priznali, da so se naporu glede mirne rešitve japonsko-ameriških problemov, da se odvrne konflikt na Pacifiku, izjalovili. Priznanje je prišlo potem, ko sta japonski poslanik Kikōsaburo Nomura in Saburu Kurusu, posebni japonski odposlanec, ki ga je tokijaska vlada poslala v Washington, konferirala s predsednikom Rooseveltom v Beli hiši. Konferenca se je udeležil tudi državni tajnik Cordell Hull, ki je povedal reporterjem, da je Amerika zavzela japonske pogoje za mir na Pacifiku in Daljnem vzhodu.

Washington, D. C., 27. nov.—Amerika je stavila Japonski svoje pogoje za mir na Pacifiku in Daljnem vzhodu, toda ta mir mora sloneti na doktrini proti agresiji, ki jo razglasa državni tajnik Cordell Hull že dolga leta. Ali bo Japonska sprejela stavljenega ji pogoje, še ni gotovo. Japonski poslanik Kikōsaburo Nomura in Saburu Kurusu, posebni odposlanec, katerega je tokijaska vlada poslala v Washington, da tam sodeluje v pogajanjih glede ublažitve krize na Pacifiku, sta včeraj ponovno konferirala s državnim tajnikom. Slednji jima je izročil pogoje, na podlagi katerih lahko nastane "začasno premirje" na Daljnem vzhodu, zaeno pa se postavi osnova za nadaljevanje razgovorov.

Konferenca med Hullom in japonskima diplomatoma je trajala eno uro in petnajst minut. Državni tajnik je po končanju razgovorov spremljal oba diplomata do vrat, ni pa hotel odgovorjati na vprašanje reporterjev, ali je bila konferenca uspešna.

Nomura in Kurusu sta izjavila, da ni vredno ponavljati stvari, ki so bile že večkrat pojasnjene. Reporterji so bili še prej informirani o predmetu diskuzije. Sugestije o "začasnem premirju" so dokaz, da se bodo pogajanja nadaljevala. Japonska je baje pripravljena dati koncesije Ameriki kot ceno za dosego sporazuma. Prej je bilo namignjeno, da bo odpoklicala vojaške čete iz kitajskih pokrajin. Ostale naj bi le v nekaterih kitajskih mestih, katera so Japonci zasedli.

Državni tajnik je dejal, da bo Amerika olajšala ekonomsko blokado proti Japonci, če se slednja obveže, da ne bo podvzela agresivne akcije, da raztegne svojo sfero vpliva na nadaljnje pokrajine Daljnega vzhoda.

Stirje unijski uradniki obtoženi

St. Louis, Mo., 27. nov.—Štirje uradniki unije Hod Carriers, Building & Common Laborers (ADF) so bili po veleporoti obtoženi ponesrebe vsote \$86.016 iz unijske blagajne. Obtoženci so predsednik Edward Hill, tajnik-blagajnik Orville Golden in poslovna agenta Earl Jenkins ter Paul Hulahan.

Norveški delavci zapuščajo Nemčijo

Zeneva, Švica, 27. nov.—Mnogo norveških delavcev, ki so se prostovoljno izrekli za delo v Nemčiji, je že zapustilo Nemčijo, dočim so drugi pobegnili v Švico. Nacisti so jim obljubovali visoke plače, toda ko so prišli v Nemčijo, so morali delati dolge ure in za nizko plačo.

Domače vesti

Hrvaški ban pride v Chicago

Chicago.—Prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, pride v Chicago dr. Ivan Subašić, hrvaški ban, ki se zdaj nahaja v Ameriki. Njemu v počast se vrši v nedeljo zvečer banket v hotelu Shermanu v downtownu, popoldne pa bo dr. Subašić govoril na shodu v Ameriško-česki dvorani, 1436 W. 18 st., in najbrže tudi v Pilsen parku, kjer bo istočasno uradna proslava jugoslovanskega državnega praznika zedinjenja. Na tej proslavi bo govoril, kakor smo obveščeni, tudi dr. Boris Furlan, slovenski profesor prava na ljubljanski univerzi.

Član umri v Utahu

Springfield, Utah.—Dne 18. novembra je tu umrl Marko Horvat, star 55 let in rojen v Krapini na Hrvaškem. V Ameriki je bil 35 let in tukaj zapuščal ženo, tri sinove, hčer in tri pastorko. Bil je član društva 296 SNPJ in pokopan je bil po civilnih obredih jednote.

Večja kontrola rabe kapitala

Purcell priporoča utrditev finančne strukture

Detroit, Mich., 27. nov.—Ganson Purcell, član federalne borzne komisije, je v svojem govoru na zborovanju Ekonomskega kluba naglašal potrebo večje kontrole glede rabe kapitala, da se utrdi finančna struktura. Dejal je, da vladni veščaki še študirajo načrte glede rabe kapitala po vojni. Program mora biti tesno povezan z narodno obrambo, da se bo finančna struktura lahko prilagodila povojnim razmeram.

"O vprašanju glede pomanjkanja kapitala se lahko debatira", je rekel Purcell. "To bo prišlo v ospredje v zvezi z ogromnimi stroški izvajanja obrambnega programa. Očitno je že zdaj, da bodo morali vladni odbori in agencije skrbeti, da bodo industrije natančno poučene o predvidevanih finančnih fazah, ki se pojavijo in bodo povezane z ekonomsko realnostjo."

Purcell je priporočal refinanciranje obstoječih korporacijskih dolgov. Mnogi dolгови se lahko likvidirajo, če prizadete korporacije pokažejo voljo za to. Če tega ne bodo same storile prostovoljno, jih bo morala vlada prisiliti, ker bo to zahtevalo narodno gospodarstvo.

Unija strojnikov preklcala stavko

Chicago, 27. nov.—Tri dni trajajoča stavka strojnikov pri Pioneer Gen-E-Motor Corp. je bila končana po dosegi sporazuma. Korporacija je pristala na zahtevo glede zvišanja plače za deset odstotkov. Strojniki, člani unije ADF in CIO, so se izrekli za razpis volitev po federalnem delavskem odboru, pri katerih naj odločitev, katera unija naj reprezentira vse delavce pri kolektivnih pogajanjih. V stavki je bilo zavojevanih čez 800 strojnikov.

Delavski odbor odredil volitve

Chicago, 27. nov.—Tri tisoč uslužbencev pri Western Union Telegraph Co. v Chicagu bo pri volitvah, ki se vrše 5. decembra, odločilo glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih. Volitve je odredil na petico unije CIO federalni delavski odbor. Vršile se bodo pod nadzorstvom Charlesa A. Grahama, pokrajinskega direktorja tega odbora.

Kongres pokopal predlog glede "zamrznjenja" mezd

Kritika angleške vojne politike

Laborit zahteva ustanovitev židovske vojaške enote

London, 27. nov.—Vojna politika Churchillove vlade je bila kritizirana v teku debate v parlamentu. Opozicija ji je med drugim očitala, da ni storila še nobenega definitivnega koraka glede centralizacije produkcije bojne opreme pod enim vodstvom.

Konservativec Edward C. Cobb je okral delavskega ministra Ernesta Bevena, ker ni storil ničesar glede mezdne politike, ki naj bi izenačila breme med civilnimi delavci in vojniki v armadi. "Velika Britanija se ni ničesar naučila iz prve svetovne vojne, ko so bile visoke mezde in profiti, dočim so oni, ki so služili v armadi, imeli le bomo eksistenco," je dejal. "Ako bi bil Bevin v vojaški službi takrat, bi zdaj bolj cenil žrtve, ki jih vojaštvo doprinese."

Laborit Josiah C. Wedgwood je priporočal takojšnjo ustanovitev židovske vojaške enote. Vojnemu uradu je očital, da je še vedno prežet s predsodki ne samo proti židom, temveč tudi proti indijskim in drugim koloniziranim četam.

Wedgwooda je prekinil Edward Grigg, tajnik vojnega ministra, z izjavo, da je njegov očetek v konfliktu z resnico. Na to je laborit odgovoril: "Ali je v konfliktu z resnico dejstvo, da je vojni urad odredel židom priliko za borbo na strani britskih armad? Fakti je tudi, da vojni urad ni mobiliziral milijona indijskih vojakov, čeprav je to obljubil."

Laborit George R. Straus se je tudi pridružil kritikom Churchillove vojne politike. Dejal je, da Velika Britanija ne nudi zadostne pomoči sovjetom v borbi proti Hitlerjevi vojni mašini. On je zahteval od vlade pojasnila, zakaj ni napovedala vojne Finski, Rumuniji in Ogrski, katerih armade se bore proti Rusom na strani nacistične oborožene sile.

Laborit Alexander Sloan je zahteval odstavitev vojvode Windsorja kot guvernerja Bahamskega otočja, ker je nedavno obiskal Ameriko brez dovoljenja vlade. V času obiska sta on in njegova žena nastopala kot gizdalina in razkazovala dragulje in bogastvo, kar je klobuta angleškemu ljudstvu, ki mora doprinesati velike žrtve v tej vojni.

Mestni uslužbenci zastavkali

Protest proti odslovitvam

Kenosha, Wis., 27. nov.—Mestni uslužbenci, člani unije Ameriške delavske federacije, so stopili v stavko proti mestni administraciji v znak protesta, ker je odslavila šest članov te unije. Odslovitve je odredil Le Roy Wolfe, bivši učitelj, ki je bil imenovan za mestnega upravitelja po odbornikih, ki kontrolirajo mestni svet.

Kenosha je dobila delavsko vlado pri volitvah v zadnjem aprilu. Koalicija delavskih organizacij ima v mestnem svetu pet izmed sedmih odbornikov. Vsi ti so člani u.d.j ADF. Oklic stavke je bil odobren v

Stavka strojnikov v St. Louisu končana

DISKUZIJA O RUDARSKEM KONFLIKTU

Washington, D. C., 27. nov.—Nižja kongresna zbornica je porazila predlog, da vlada dobi oblast glede "zamrznjenja" mezd, z 218 proti 63 glasovom. Če bi bil sprejet, bi mezde obtičale na sedanji točki. Predlog je stavil kongresnik Albert D. Gore, demokrat iz Tennesseeja.

Opozicija je argumentirala, da izredna oblast, ki bi jo dobila Rooseveltova administracija v smislu provizij predloga, bi se lahko rabila pri uvajanju ukrepov totalitarnega značaja. Vročna debata je trajala pet ur, preden je bil predlog dan na glasovanje.

Igleda, da bo tudi načrt glede kontrole cen poražen, ali pa vržen odesku za denarne in bančne zadgeve, da ga amandira. Kongresnik Martin Dies, načelnik odbora, kateri vodi preiskavo neameriških aktivnosti, je v svojem govoru udrihal po Leonu Hendersonu, načelniku uprave za kontrolo cen. Dejal je, da je prijatelj komunistov in njihovih soprotnikov. Iz tega razloga bo glasoval proti načrtu, ki bi povečal Hendersonovo oblast. "Jaz sem proti temu, da bi sovražniki te dežele dobili veliko oblast in potem zadavili naš ekonomski in politični sistem," je rekel Dies. "Predsedniku Rooseveltu sem že predložil seznam imen 1126 članov prevratnih organizacij, ki imajo važne pozicije v vladnih departmih, z zahtevo, da morajo biti odstranjeni. Roosevelt še ni storil nobenega koraka v tem oziru."

St. Louis, Mo., 27. nov.—Stavka okrog 8500 strojnikov, članov unije Ameriške delavske federacije, v tovarnah letalskih korporacij Curtiss-Wright in McDonnell Aircraft, katera je bila oklicana zadnji teden, je bila sinoči končana. Zaradi te stavke je moralo počivati več sto drugih delavcev.

Konflikt je bil izravnal s posredovanjem Josepha D. Keena delavskega veščaka v uradu za produkcijo bojne opreme, ki je prišel v St. Louis iz Washingtona. Obe korporaciji imata za več milijonov dolarjev vladnih naročil.

Lloyd Weber, poslovni agent krajevne unije Mednarodne zveze strojnikov, je naznanil dosego sporazuma po konferenci z reprezentanti obeh korporacij in Keenanom in da se bodo stavarji danes vrnili na delo. Dejtalji sporazuma niso bili objavljeni.

New York, 27. nov.—Člani arbitražnega odbora, kateremu je bila poverjena izravnava konflikta med rudarsko unijo UMW in jeklarskimi korporacijami, so se včeraj sestali na konferenci v hotelu Commodore. Sporna kost je unijska delavnica v "kaptivnih" premogovnikih jeklarskih korporacij. John L. Lewis, predsednik unije UMW, je pod pritiskom Rooseveltove administracije preklcal stavko v teh premogovnikih in pristal na pogajanja glede likvidacije konflikta.

Jeklarske korporacije reprezentira pri pogajanjih Benjamin Fairless, načelnik United States Steel Corp. Razgovori se bodo danes nadaljevali.

torek in včeraj je pustilo delo 180 izmed 210 mestnih uslužbencev Gasilci in policaji niso stopili v stavko, toda prvi so kuhali kavo za pikete, ki oblegajo mestno hišo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (sivem Chicagu) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosestavno \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in namerojenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljateljju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Dr. Boris Furlan v Chicagu
Chicago.—Dr. Boris Furlan, redni profesor ustavnega prava na ljubljanskem vseučilišču, bo prišel v Chicago prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, in ostane morda še en ali dva dni potem v tem mestu.

Dr. B. Furlan je bil delegat Jugoslavije na Mednarodni delavski konferenci, ki se je pred kratkim vršila v New Yorku. Udeleževal se je aktivno njenega delovanja ter se udeležoval v najvažnejših odsekih, ki so določali smernice Mednarodne delavske konference same.

Na dan jugoslovanskega zedinjenja, ki se bo obhajal v Chicagu v Pizenskem paviljonu prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra ob treh, bo imel govor in vsi Slovenci, ki se utegnejo udeležiti te proslave, ga bodo lahko poslušali in se sešli z njim.

Proslavi bodo iz prijaznosti sodelovale Anne Beniger in Korenčanovi sestri. Nastopila bosta tudi Prešernov kvartet in zbor Prešeren.

Čisti dohodek te proslave bo dan jugoslovanskemu vojnemu pomožnemu skladu ameriškega Rdečega križa. **Poročevalec.**

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti zavedni delavci, ki žive ali so živeli v monarhijah. Tudi med ameriški Slovenci jih je veliko—vsi, ki smo prišli semkaj pred prvo svetovno vojno—ki so okusili jarem avstrijske dinastije, katera jih je poglala z lastne zemlje v svet s trebihom za kruhom.

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

Dr. Boris Furlan v Chicagu
Chicago.—Dr. Boris Furlan, redni profesor ustavnega prava na ljubljanskem vseučilišču, bo prišel v Chicago prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, in ostane morda še en ali dva dni potem v tem mestu.

Dr. B. Furlan je bil delegat Jugoslavije na Mednarodni delavski konferenci, ki se je pred kratkim vršila v New Yorku. Udeleževal se je aktivno njenega delovanja ter se udeležoval v najvažnejših odsekih, ki so določali smernice Mednarodne delavske konference same.

Na dan jugoslovanskega zedinjenja, ki se bo obhajal v Chicagu v Pizenskem paviljonu prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra ob treh, bo imel govor in vsi Slovenci, ki se utegnejo udeležiti te proslave, ga bodo lahko poslušali in se sešli z njim.

Proslavi bodo iz prijaznosti sodelovale Anne Beniger in Korenčanovi sestri. Nastopila bosta tudi Prešernov kvartet in zbor Prešeren.

Čisti dohodek te proslave bo dan jugoslovanskemu vojnemu pomožnemu skladu ameriškega Rdečega križa. **Poročevalec.**

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti zavedni delavci, ki žive ali so živeli v monarhijah. Tudi med ameriški Slovenci jih je veliko—vsi, ki smo prišli semkaj pred prvo svetovno vojno—ki so okusili jarem avstrijske dinastije, katera jih je poglala z lastne zemlje v svet s trebihom za kruhom.

Dr. Boris Furlan v Chicagu
Chicago.—Dr. Boris Furlan, redni profesor ustavnega prava na ljubljanskem vseučilišču, bo prišel v Chicago prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, in ostane morda še en ali dva dni potem v tem mestu.

Dr. B. Furlan je bil delegat Jugoslavije na Mednarodni delavski konferenci, ki se je pred kratkim vršila v New Yorku. Udeleževal se je aktivno njenega delovanja ter se udeležoval v najvažnejših odsekih, ki so določali smernice Mednarodne delavske konference same.

Na dan jugoslovanskega zedinjenja, ki se bo obhajal v Chicagu v Pizenskem paviljonu prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra ob treh, bo imel govor in vsi Slovenci, ki se utegnejo udeležiti te proslave, ga bodo lahko poslušali in se sešli z njim.

Proslavi bodo iz prijaznosti sodelovale Anne Beniger in Korenčanovi sestri. Nastopila bosta tudi Prešernov kvartet in zbor Prešeren.

Čisti dohodek te proslave bo dan jugoslovanskemu vojnemu pomožnemu skladu ameriškega Rdečega križa. **Poročevalec.**

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

dr. Boris Furlan v Chicagu
Chicago.—Dr. Boris Furlan, redni profesor ustavnega prava na ljubljanskem vseučilišču, bo prišel v Chicago prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, in ostane morda še en ali dva dni potem v tem mestu.

Dr. B. Furlan je bil delegat Jugoslavije na Mednarodni delavski konferenci, ki se je pred kratkim vršila v New Yorku. Udeleževal se je aktivno njenega delovanja ter se udeležoval v najvažnejših odsekih, ki so določali smernice Mednarodne delavske konference same.

Na dan jugoslovanskega zedinjenja, ki se bo obhajal v Chicagu v Pizenskem paviljonu prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra ob treh, bo imel govor in vsi Slovenci, ki se utegnejo udeležiti te proslave, ga bodo lahko poslušali in se sešli z njim.

Proslavi bodo iz prijaznosti sodelovale Anne Beniger in Korenčanovi sestri. Nastopila bosta tudi Prešernov kvartet in zbor Prešeren.

Čisti dohodek te proslave bo dan jugoslovanskemu vojnemu pomožnemu skladu ameriškega Rdečega križa. **Poročevalec.**

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti zavedni delavci, ki žive ali so živeli v monarhijah. Tudi med ameriški Slovenci jih je veliko—vsi, ki smo prišli semkaj pred prvo svetovno vojno—ki so okusili jarem avstrijske dinastije, katera jih je poglala z lastne zemlje v svet s trebihom za kruhom.

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti zavedni delavci, ki žive ali so živeli v monarhijah. Tudi med ameriški Slovenci jih je veliko—vsi, ki smo prišli semkaj pred prvo svetovno vojno—ki so okusili jarem avstrijske dinastije, katera jih je poglala z lastne zemlje v svet s trebihom za kruhom.

dr. Boris Furlan v Chicagu
Chicago.—Dr. Boris Furlan, redni profesor ustavnega prava na ljubljanskem vseučilišču, bo prišel v Chicago prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra, in ostane morda še en ali dva dni potem v tem mestu.

Dr. B. Furlan je bil delegat Jugoslavije na Mednarodni delavski konferenci, ki se je pred kratkim vršila v New Yorku. Udeleževal se je aktivno njenega delovanja ter se udeležoval v najvažnejših odsekih, ki so določali smernice Mednarodne delavske konference same.

Na dan jugoslovanskega zedinjenja, ki se bo obhajal v Chicagu v Pizenskem paviljonu prihodnjo nedeljo, dne 30. novembra ob treh, bo imel govor in vsi Slovenci, ki se utegnejo udeležiti te proslave, ga bodo lahko poslušali in se sešli z njim.

Proslavi bodo iz prijaznosti sodelovale Anne Beniger in Korenčanovi sestri. Nastopila bosta tudi Prešernov kvartet in zbor Prešeren.

Čisti dohodek te proslave bo dan jugoslovanskemu vojnemu pomožnemu skladu ameriškega Rdečega križa. **Poročevalec.**

da še pet centov asesmenta. Drugi so mnenja, naj se članom, ki so pri organizaciji že 25 let in stari 60 let, plačuje asesment v slučaju potrebe iz njih smrtnine.

Kot rečeno, imata obe stališči svoje določne opredelitelje, ki brez dvoma tvorijo dva različna razreda. Delili bi jih lahko takole:

Prvi razred. Sem spadajo člani, ki so na primer pri organizaciji neprenehoma 25-30 let in stari 60 let. Zanje se na njih lahko plačuje asesment na račun njih smrtninske zavarovalnine, in sicer brez kakih zadržkov ali ovir, če te ovire ne prihajajo iz državne kontrole zavarovalnine. Toda te ovire s strani oblasti so skoraj izključene, dokler se to izvaja v organizacijah, ki so mnogo večje kot je naša jednota.

To pomeni, da bi bil odlok, kar se tiče plačevanja asesmenta za ta razred, za vse enak; plačevanje samo pa ostane odvisno od člana samega ali od njegovih finančnih razmer.

Ali se za tem skriva kakšno izkoriščanje jednotlivih interesov? Tega ne more biti, dokler je deležnik smrtnine pripravljen prejeti toliko manj kolikor znaša zadevno plačevanje asesmenta. Kar bi morda bilo na mestu, je to, da se odrede v ta odlok nekatere omejitve za one člane, ki so v teku svojega članstva prejeli dobro mero odškodnine ali podpore. To pa je seveda stvar gl. upravnega odseka.

Drugi razred. Sem spadajo vsi dobrostoječi člani, ki iz kakršnegakoli vzroka ne morejo plačevati asesmenta. Podpora za te člane naj bi ostala kot je sedaj, ker posebne doklade na članstvo v tem času niso preveč privlačne in radi tega tudi ne gospodarske. Lahko pa se računa na prebitke od zabav in priredb, ki naj jih priredi vsako društvo enkrat na leto v ta namen.

Končno je najbolje, da to zadevo reši glavni odbor sporazumno z odborom treh glavnih uradnikov, ki ima izdelati načrt za splošno glasovanje. Vsekakor bi bilo praktično, da se formulirata glede tega dva definitivna razreda. Toliko o tem, prihodnjiki morda pa nekaj misli o zavetišču. **Frank Petrich, 743.**

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti zavedni delavci, ki žive ali so živeli v monarhijah. Tudi med ameriški Slovenci jih je veliko—vsi, ki smo prišli semkaj pred prvo svetovno vojno—ki so okusili jarem avstrijske dinastije, katera jih je poglala z lastne zemlje v svet s trebihom za kruhom.

Nekoliko komentarja
Los Angeles, Cal.—To pisanje sem zavlekel v pokonvenčni čas zato, da mi v glavnem uradu ne bo mogel kdo očitati kakšne osebnosti ali škodljive propagande. Pri tem mislim na prakso gl. urednika Prosvete z ozirom na probleme demokracije in o diktaturi, zlasti pa lomstenje proti sovjetski Rusiji. Oba problema je urednik jemal tako abstraktno, da njegovi zaključki o prvem kot o drugem niso mogli biti nič drugega kot napol zgrešeni. Prihajali so bolj iz osebnih želja in mrženj kot pa poznanja realnih razmer; pri tem se lahko odtejejo vse tiste stvarne kritike, ki so bile umestne napram čezmernim postopkom voditeljev sovjetske vlade proti svojim "heretikom".

Istočasno in stopnjeva sem opazil, da se je gl. urednik oprjel avtoritete, ki mu ni bila dana po nobenih pravilih in tudi ni izvirala iz kakšnih demokratičnih načel, pač pa je nosila znake birokracije, porojene menda iz dolge dobe neprekinjenega uredniškega stolca.

Morda urednik ni smel pisati drugače radi možnih zunanjih pritiskov; toda če je bilo temu tako, bi bil storil demokraciji večjo uslugo, če bi bil razpravljal o teh stvareh bolj previdno.

Naj izrazim še nekaj misli glede plačevanja asesmenta kot pomoči starim članom, ki so v potrebi. V Prosveti čitam mnenje glavnih uradnikov in drugih jednotlivih članov (pa tudi resolucije v angleščini) o tem vprašanju, ki se tiče ostarelih članov, ki nimajo rednih dohodkov. Resolucija (v angleščini) glede tega je precej nejasna, ker ne priznava, da sta to dva definitivna vprašanja, dva definitivna razreda.

Mnenje nekaterih je, naj se še nadalje poskuša (?) ali podpira potrebne člane, kot se to vrši zdaj in da naj se v ta namen do-

O akciji za staro domovino
Chicago.—Na prvi konferenci sedmih organizacij, ki se je vršila 15. nov. v konferenčni sobi v poslopu SNPJ, je bil storjen prvi korak v korist našim rojakom v stari domovini. Poudariti je treba, da je še skrajni čas za ta korak in tudi edina upoštevanja vredna pomoč trajne vrednosti za rešitev naših rojakov iz krepeljev sužnosti.

Da je taka pomoč neprecenljive vrednosti in plemenitega pomena, znajo ceniti

Vesti iz podjarmljene stare domovine

Vesti iz nepokorjene Jugoslavije (JCO) — "Hrvatski List" iz Osijeka dne 4. avgusta poroča sledeće: "V sredo okrog šestih popoldne so bile v Vinkovcih protizidovske demonstracije. Velika povorka demonstrantov je korakala po mestnih ulicah, noseć protizidovske napise in karikature židov, zahtevajoć da se njih izžene iz Hrvatske. Povorka se je ustavila pred realno gimnazijo, kjer so sežgali neke židovske knjige in odneli protizidovske pesem. Mnogi naroda, ki je opazovala demonstracije, se je pridruživši demonstrantom in kričala proti židom."

Zagrebski vstaški tisk v vsaki svoji številki žali na strašen in divjaški način srbski narod in divjaški način srbski narod in divjaški način srbski narod... (repeated text in original image)

V svojem prepričanju, da je smaga na strani Nemčije omejenji zagrebski vstaški listi pravijo, da četnikom in Hrvatim Jugoslovanom "ne more nihče pomagati, ne Stalin, ne Churchill, ne Roosevelt, ne kralj Peter II." Javno je, da tako pisarje zagrebskega vstaškega tiska pomeni, da so Srbi, Hrvati in Slovenci Jugoslovani na najboljši poti, v družbi z Združenimi državami, Veliko Britanijo, Rusijo in vsemi narodi, ki se borijo za svobodo človeštva.

Vsi listi v Zagrebu priobčujuć je iz dneva v dan razglas, s katerim iščejo letalcev za vojno proti Rusiji. Ti razglas se glase: "Vsi izučeni in neizučeni letalci predvojaškega roka bivšega jugoslovenskega letalstva naj se pismo ali ustmeno prijavijo poglavarju izučevalnega oddelka poveljništva zračnih sil v Zagrebu, Žerjavićeva 18. I., za organizacijo njihovog daljnega šolanja." Med raznimi podatki, ki jih je treba v prijavi dati, stoji tudi to: "Razen tega naj vsak v svoji prijavi popiše vse Hrvate, ki se jih spominja, da so z njimi končali šolo in kraj njihovega bivanja ali njihov rojstni kraj. — Iz poveljništva zračnih sil." (Novi List in Hrvatski Narod, od 1. do 10. avgusta 1941).

delu tudi posrećilo pobegniti, vendar so jih naslednjega dne državne oblasti in kmetje položili in predali pristojnim sodišćem, doćim so nekateri med njimi, ker so se pri begu z orožjem branili, bili ubiti. Med 14. in 20. julijem je bilo na tako imenovanem Kordunu ter na področju Velikih žup Sana in Vrbas in Krbava in Psat opaženo neko gibanje sumljivih oseb, ki so se skrivale po gozdovih. Dne 20. julija se je v teh gozdovih slišalo streljanje in oborožene osebe so začele iz gozdov napadati mirne vase, mućiti in ubijati mirno prebivalstvo, celo žene in otroke, zlasti mohamedanske in katoliške vere ter delati škoda na železniških progah ter brzojavnih in telefonskih napravah. Državna oblast je povzela takoj potrebne mere, da se ta zloćinski poskus zatre in na ogrožena mesta so bile poslane jedinice hrvatskega domobranstva in deli vstaških čet, hkratu pa se je naroćilo mestnim oblastem, naj v svojem krogu organizirajo potrebno zaščito življenja in imetja prebivalstva. Državna oblast je tako povzela enerćne korake ter uspešno in načrtno zatira to zloćinsko gibanje.

"Pri obrambni akciji proti temu poskusu se je uradno ugotovilo sledeće: V omenjenih področjih so se pojavili oboroženci, tako imenovani četniki, ki so z ostali v teh predelih od časa zloćinskega domobranstva in deli vstaških čet, hkratu pa se je naroćilo mestnim oblastem, naj v svojem krogu organizirajo potrebno zaščito življenja in imetja prebivalstva. Državna oblast je tako povzela enerćne korake ter uspešno in načrtno zatira to zloćinsko gibanje."

"Pri obrambni akciji proti temu poskusu se je uradno ugotovilo sledeće: V omenjenih področjih so se pojavili oboroženci, tako imenovani četniki, ki so z ostali v teh predelih od časa zloćinskega domobranstva in deli vstaških čet, hkratu pa se je naroćilo mestnim oblastem, naj v svojem krogu organizirajo potrebno zaščito življenja in imetja prebivalstva. Državna oblast je tako povzela enerćne korake ter uspešno in načrtno zatira to zloćinsko gibanje."

Člani posadke rušilca Kearney ogledujejo škodo, ki jo je povzročil nemaki torped. Rušilec je bil napaden v bližini Islandije.

27 SHOPPING DAYS LEFT

Don't forget about this!
Buy Christmas Seals

nju podpirali židje z denarjem in dajanjem zavetišč."

"Pri tej priliki se ugotavlja, da so sovražni elementi razširili glasove, kakor da bi omenjene komunistično-četniške skupine podpirale z oboroževanjem in hujskanjem uradne oblasti in neuradne osebe prijateljske in zavezniške Kraljevine Italije in to s tem namenom, da bi z razširjanjem teh neresnićnih glasov po eni strani ohrabil židovsko-komunistične in četniške elemente za zloćinsko delovanje, po drugi strani pa, da bi med prebivalstvom Neodvisne Hrvatske zanesli nezadovoljstvo in s tem skalili prijateljsko in zavezniško razmerje med Kraljevino Italijo in Neodvisno državno Hrvatsko. S tem uradno ugotavljamo, da so te sovražničke vesti popolnoma izmišljene in zlonamerne in da so v polnem nasprotju z razmerjem Kraljevine Italije in vseh njenih organov in prebivalstva do naše države in hrvatskega naroda, razmerje, ki je zavezniško in prijateljsko. Še več, hrvatska država lahko dobi in jo tudi dobiva od Kraljevine Italije vso pomoć, prav tako kakor od prijateljskega in zavezniškega Velikega Nemškega Reicha, v vsakem slučaju, kadar bi je potrebovala za obrambo državne neodvisnosti in novega reda."

"Zato prebivalstvo opozarjamo, da ne naseda takim in podobnim sovražnim zlaganim vestem in dolžnost vsakega je, da razširjevalce takih lažnih glasov takoj prijavi odgovornim oblastim zaradi postopanja proti njim. — V Zagrebu, 6. avgusta 1941, iz Poglavnikove pisarne, Krilni poboćnik, glavnostožerni polkovnik: A. Sabljak, v. r. * Komentar bi bil odveć."

Poslanik Steinhardt došel v New York

New York, 27. nov.—Veleletalo Capetown Clipper družbe American Airways, na katerem se je nahajal Laurence A. Steinhardt, ameriški poslanik v Rusiji, je večerj pristalo na mestnem letališču. Poslanik je zasedel letalo, ki ga je pripeljalo domov, v Lagosu, britska Nigerija.

Petsto srbskih četnikov ubitih

Budimpešta, Ogrska, 27. nov.—Sem došlo poroćilo pravi, da je bilo 500 srbskih četnikov ubitih in 1000 ustrujenih v bitkah z nemškimi in italijanskimi četami, ki so se vrćile v več krajih bivše Jugoslavije v zadnjih dneh.

Najzanesljivije dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveta." Ali jih čitate vsak dan?

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

pravnost? Ali nismo vsi ljudje upravićeni do poštenega življenja? Ne! Jugoslovanski kraljićek z vso svojo monarhistićno zlahtno ne bo nikdar rešil svojega naroda, kakor tudi ne Kazimirji, Snopi in Kuharji. Bili so dolgo let na krmilu s to dinastijo, imeli so dovolj časa in prilike, da bi pokazali usmiljenje in srce do svojega naroda. In mar naj zapupamo takim vladarjem in njih predstavnikom, da bodo res v bodoće pomagali narodu?

Upam in želim, da se bo narod zdramil in se enkrat za vselej osvobodil monarhistiće in kraljevske dinastije ter si izvöll tako vlado, ki bo res ljudska vlada. Danes naš narod krvavi in umira, je mućen in preganjan in mu preti unićenje pod peto hunskega Hitlerja in Mussolinija, najbrutalnejših barbarov in krvolokov. Ko čitaš o grozodejstvih, ki jih ti barbari počenoja nad našim in nad drugimi podjarmljenimi narodi, ti vse živce pretrese in omeħa še tako kramenito srce. Takoj vidiš in čutiš nujno potrebo, da se pomaga tem trpinom. Mislim in upam, da ni osebe med nami, ki bi odrekla pomoć.

In tako se je organiziral Jugoslovanski pomoćni odbor s slovensko sekcijo. Zaupajmo temu odboru in bodimo preprićani, da bodo pošteno in pravićno izvöll pomoć le onim, ki so, oziroma jo bodo potrebni. Apeliram na vse zavedne in usmiljene rojake po širni Ameriki, da vsi kot eden priskoćimo na pomoć ter zbirajmo in prispevajmo vsak po svoji moći. Pokažimo našo dobro voljo in usmiljenje do svojih najbližjih. Odbor bo gotovo previden, da bodo vsi prispevki šli v pomoć le onim, ki so vse svoje življenje trpeli in ki danes umirajo za svoj obstoj. Usmilimo se tudi onih, ki niso bili, nikdar usmiljeni, toda danes tudi oni trpe pod kruto peto fašizma. Naprej do zmage! Pogin nacizmu in fašizmu! Anton Jurca, 121.

Nekoliko odgovora

North Chicago, Ill.—V Prosveti z dne 5. nov. čitam tudi dopis br. Jakića, ki piše, kako sem se oddahnula v svojem medkonvenćnem dopisu. Zares se ćlovekolonski dopis, ker to delo ni vsakdanje. Br. Jakiću ne bi odgovarjala, ako bi mi v resnici odgovarjal. Ker pa je posvetil cel odstavek meni s krpo zavijanja in neresnice, sem primorana odgovoriti.

Smelo rećem, da še nisem trtila prostora v listu iz gole osebnosti proti kakemu ćlanu ali ćlanici, tako tudi ne proti br. Jakiću. Sem pa že zagovarjala ćlanice, ker sem smatrala kot svojo dolžnost, ker jih poznam in sem četrti stoletja in so mi tudi njih zasluge za jednoto dobro znane.

V svojem dopisu nisem nikjer zapisala, da so ćlanice uslužbene v glavnem uradu SNPJ zato, ker delajo za nizko plaćo. Zapisala sem, da prejemo manjšo plaćo kot moški in da je vsaj tako bilo v letih 1929-33. In tudi na deseti redni konvenciji, na kateri je bil delegat tudi br. Jakić, je bilo tako urejeno. Evo vam zapisnika omenjene konvencije, v katerem so navedene sledeće plaće za pomoćnike in pomoćnice v tajnićkem uradu, katerega sem imela tudi v mislih: Peter Bernik \$30 (na teden), Stanley Zele \$30, Frank Zordani \$30, Alice Artach \$25, Bertha Ciganich \$22.50, Silvia Homez \$22.50.

Kompanija zahteva odškodnino od unije

Lansing, Mich., 27. nov.—Atlas Drop Forge Co., ki je morala zapreti tovarno zaradi stavke, je vložila pri tukajšnjim okrožnem sodišću tožbo proti krajevni avt. uniji, v kateri zahteva odškodnino \$100,000. Kompanija trdi, da je unija kršila provizije sklenjene pogodbe z oćklicem stavke.

Sreća
—Moja žena ne vstane nikoli pred poldnem.
—O, kako srećen si. Moja žena pa zapravi dopoldne najmanj že pet dolarjev.
Razlika
—Kakšna je razlika med predvidnostjo in strahopetnostjo?
—Će se bojiš ti, je to predvidnost, će se pa boji kdo drugi, je to strahopetnost.

ce so uslužbeni bolje plaćani kot zahteva unija, je vsakokor prav od organizacije kot je SNPJ, ki se naziva, da je napredna in demokratićna. Tudi je dobro za njene uslužbenice, da so organizirani v uniji CIO, da jim ni bilo treba pasti pred konvencijo na kolena, prositi in protestirati kot so to morali storićti na konvenciji leta 1933, ko jim je bila drastićno znižana plaća in ko so jim hoteli vzeti tudi teden plaćanih poćitnic na leto. Danes jih zastopa unija, ker uslužbeni si ne morejo doľoćiti po \$12 na dan, kot si na primer doľoćijo delegatje na konvenciji, dasi bi bil vsak jednotin uslužbenec vreden trikrat toliko kot marsikateri delegat. Vsekakor pa tudi vem, da tudi unije nimajo enake lestvice za vse, saj se udeještujem v uniji CIO že od leta 1937.

Tako bi bilo dobro, da bi se tudi glavni izvršni uradniki organizirali v kakšni uniji, da bi jih ne mogli tako poniževati na konvencijah s tem, da jim hoćejo vzeti volilno pravico in da morajo biti ponižni kot kućki, ako nećejo, da jih doleti usoda, da so vsaka štiri leta postavljena na cesto kljub njih starosti in poštenemu delovanju za organizacijo, ali kadar se kdo zmisli, da bi rad splezal po hrbtu drugih na njih stolćek.

Da, tudi jaz sem si dobro zapomnila br. Jakića z desete konvencije, saj vsa bila nasprotna prav radi jednotin uslužbenec in glavnih uradnikov. Br. Jakić je zagovarjal stališće, da uslužbeni in uradniki imajo lahko poćitnice, toda brez plaće (glej zapisnik, stran 148), jaz pa sem zagovarjala plaćane poćitnice (zapisnik, stran 192). Torej do delavske je bil orientiran br. Jakić leta 1933.

Dalje pravi, da je bila moja lastna krivda, da sem pogorela na deseti konvenciji. Zelo bi me veselilo, ako bi mi povedal tudi vzrok. Mogoće se nisem dovolj ljubimkala z delegati? Za svojo osebo vem, da na konvenciji nisem kandidirala v gl. odbor, torej nisem mogla pogoreti. Kandidirala pa sem kot namestnica v porotni oćsek in izšla ćastno pri dveh volitvah na prvem mestu (glej zapisnik).

Tisto leto se je tudi br. Barbić ponesrećil s tem, da je padel z verande na cementni tlak—menda se je hotel preprićati, kaj je bolj trdo: njegova buća ali tlak. Tako je bil nekaj časa na poti v krtovo deželo, in će bi bil zlezal vanjo, bi bila zopet imela saržo glavne porotnice. Ker se pa France zna dobro otepati, se je otepel tudi posledicam tiste nezgode in še danes tlaći ta puklasti svet. Tega mu prav nič ne zavidam, kajti zadnja konvencija je pokazala, da bomo rabili "krenke" Barbićevega kalibra, in sicer ne samo v metropoli, marveć tudi pri naši organizaciji, kakor tudi skopuške glavne tajnike.

Francos Zaković, 119.

Službena Narodna Podporna Jedinota
2857-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠNAVI ODBOR:

Vicent Cinkar, predsednik 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
F. A. Vidar, gl. tajnik 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
Lawrence Gradich, pomoć. taj. 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
John Vojtech, gl. blagajnik 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
Philip Godina, upravitelj glasila 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasila 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrić, prvi podpredsednik 706 Forest Ave. Johnstown, Pa.
Frank Dolin, drugi podpredsednik 1348 A. W. Walker St. Milwaukee, Wis.
John Podboy, 3r. prvi distriktni podpredsednik Box 217, Strabane, Pa.
Cemiluz Karnick, drugi distriktni podpredsednik 2847 W. 52th St. Cleveland, Ohio
John Klasek, tretji distriktni podpredsednik 144 Prospect St. Oglesby, Ill.
Edward Tomalik, četrti distriktni podpredsednik 523 W. 7th St. Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:

Math Petrovich, predsednik 235 E. 151st St. Cleveland, Ohio
Vicent Cinkar 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
F. A. Vidar 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
John Vojtech 2857 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
John Ollip 231 E. Prospect Ave. Cleveland, Ohio, Ill.
Donald J. Lotrick 1207 S. Trumbull Ave. Chicago, Ill.
Jacob Zupan 1400 So. Lombard Ave. Berwyn, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Gerlich, predsednik 414 W. Hay St. Springfield, Ill.
Frank Barbić 15611 Mushka Ave. Cleveland, Ohio
Anton Šušter Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratich 315 Toner St. Lusarno, Pa.
John Trebil Box 217, Strabane, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Zele, predsednik 2901 E. Lawndale Ave. Chicago, Illinois
Frank Majzel 25 Westcote Ave. Peru, Illinois
Milan Medvedek 16203 Arcado Ave. Cleveland, Ohio

Brazilске ćete u holandski Gvineji
Rio de Janeiro, Brazilija, 27. nov.—Brazilске ćete so dospelo v luko holandske Gvineje, pravi uradno poroćilo. Te se bodo pridrućile amerićkim in jim pomagale pri straženju rudnikov bak-sita.

All ste naroćeni na dnevnik "Prosveta"? Podprajte svoj list!

ŽELIM SE BEZBANITI
s pošteno in naprednega mišljenja Slovenco v starosti 50 do 55 let v svrhu ženitve. Tajnost strogo jamćena.—Pišite na Dober Zenin, c/o Prosveta, 2857 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. —(Adv.)

BEZBANITI SE ŽELIM
z ženiko srednje starosti v svrhu ženitve. Na narodnost se ne ozira. Za podrobnosti naj se oglasi osebno ali pismeno pri John Branisel, Mason-town, Pa.

TRINERJEVO GRENKO VINO Z VITAMINOM B-1 NAJBO VAŠ ZAVEZNIK
Dr. Marden pravi, da moćnani dobe več kredita kakor v resnici prav, kar v resnici spada ledocu. In on ima prav. Ako je vaš prebavni sistem v redu, je tudi vaše moćnanska energija zagotovljena. Na tisoće moćnih dolguje svoj napredek dobremu apetitu. Trinerjevo grenko vino da hitro pomoć ako imate slab apetit ali prebavo in posebno še sedaj, ko mu je bil pridjan Vitamin B-1, ki pospešuje apetit in prebavo. Trinerjevo grenko vino s Vitaminom B-1 dobite v vsaki lekarni.

MODERNI PLINSKI ŠTEDILNIKI nudijo varćenje na 3 načine

1. Hranijo jestvino
2. Hranijo ćas
3. Hranijo denar

SEDAJ — vas stane manj, da kuhate boljše

Tisoće ćikaških gospodinj je spoznalo, da se kuha lažje in boljše z modernim plinskim štedilnikom—ki v resnici stane manj. Fakt je, da so moderni plinski štedilniki tako ekonomićni kot so lićni. Njihove posebnosti so, da hranijo na jestvinah... ćasu... in denarju.

Prihranili boste na jestvinah z modernim plinskim štedilnikom, ker vam daje pravilno, kontrolirano toploto pri pećenju mesa z nizko temperaturo, ki omogoći, da se meso preveć ne skrći. Prihranite na ćasu, ker avtomatićna kontrola deća za vas, kajti hitrejša kuha opravi delo nagibe. Prihranite pa tudi na denarju, ker vas moderni plinski štedilnik stane manj in tudi njegov obrat je ceneji.

LIBERALEN POPUST ZA VAŠ STARI ŠTEDILNIK LAHKA MESEĆNA ODPLAĆILA

Veseli boste njegovo krasoto in okusno hrano, ki jo boste s tako lahko skuhali na **UNIVERSAL MODERNEM PLINSKEM ŠTEDILNIKU**

Brezdijni praćilni predal • Porcelanasta notranjost, 16-palćna peć • Štirje samoviglatniki na površini • Avtomatićna toplinska kontrola • Minutna paznost • Dva Roller Ball-Bearing predala.

ODPLAVLJENCI

IVAN JONTEZ

(Se nadaljuje.)

Dobrega, z redkimi izjemami, si v Ameriki niso pridobili, pač pa so se navzeli raznih njenih slabih lastnosti...

Samo pogled, kako se šopiri med nami ošabnost, posebno pri tistih, ki so imeli nekaj več sreče v boju za obstanek! No, marsikoga bo ta ošabnost kmalu minula...

Kaj še! Čedno število jih je že med nami - vzemi na primer Basaja in njegovo bando - in še več jih bo.

Pa tile naši narodni voditelji? Basaj je raketir. Gašper Pezdir bi bil tudi, pa je prenemurčen in je v svoji strasti po publiciteti postal orodje drugih raketirjev...

Tako je. Ti ljudje, ki bi morali skušati dvigniti naš izseljen narod na višjo kulturno stopnjo, mu pomagati kvišku, ga tiče le še bolj navzdol, vse to zaradi svoje nevedne raketirske eksistence!

Nekateri pa so prezabavni, da bi se človek jezil nad njimi. Vzemimo na primer urednika "Našega glasu": neškodljiv in brezpomemben dobrovoljec, katerega preganja fikсна ideja, da ima pesniški talent...

Pa ta pota tako zvane naše naprednosti: to so ti zaviti, vijaje se ti skozi ščavje in trnje, skozi mračne katakombe skritih sebičnih nagibov in skozi neprodorno džunglo malenkostnih osebnosti...

Seveda, so tudi izjeme, ljudje, ki se pošteno trudijo, da bi dvignili našega človeka malo višje, mu odprli oči, da bi se zavedel ter se otresel stoletne more, si z drugimi vred pomagali na nogo, na primer Puc in Aleš Zagar,

urednik "Delavca" in njuni sodelavci. Pošteno se trudijo ti fantje, da bi dvignili našega človeka iz njegovih nižin, njihovi nagibi so pošteni in iskreni - to priznam, čeprav se z njimi ne strinjam popolnoma v vsem...

Tratnikove besede so napravile Jakoba kar malodušnega.

"Če je tako, potem se res ne izplača truditi in ubijati se za te ljudi, ki nočejo, da bi jih poegnili na varna trdna tla..."

Tratnik se je zasmjal ter krepko počil z dlanjo Jakoba po plečih.

"No, tako brezumno pa spet ni, da bi morali zmetati puške v koruzo! Korajžja velja! Kar sem ti povedal, ne pomeni, da je vsak trud zaman, temveč, da je to delo silno težavno in počasno in da zahteva vražje potrpežljivosti..."

In Jakob je bil zopet opogumljen.

Nekoč, malo pred odhodom v Rusijo, kamor ga je vleklo na vso moč, je Tratnik obiskal Murnove. Med pogovorom je Jakob izrazil nekaj dvomov, ki so ga mučili. Tratnik se je mirno nasmehnil ter ga bistro pogledal.

Tratnik se je zasmjal: "Vraga, saj govoriš kot kak svetopisemski prerok!"

Jakob, ki je le nejasno doumel smisel tovariševih besed, se je srečno nasmehnil. Pogodil je, Tratnik! Dobro, da jo je dobil... Brez nje si skoro ni več mogel misliti življenja.

Tudi Zofija se je nasmehnila ter prikimala. Toda ona je Tratnika bolje razumela. Vedela je, kaj pomenijo njegove zadnje besede: bodi mu zvesta tovarišica in pomočnica preko vseh zaprek...

(Dalje prihodnjil.)

Kip Svobode na otoku Bedloe ob vhodu v newyorško luko.

Boleli so ga zobje, je pravil; menda je bil eden votel, v votlini pa črv ali kaj. Iz bolečin se mu je zbrala pod čeljustmi neznanaka oteklina, velika kakor reglja, in oteklina je rasla, da naposled ni mogel nič več jesti - le piti, če je kaj imel.

Z močnim gospodarskim razvojem pa so bile Mariboru naložene nove, velike in težke naloge v socialnem oziru. Razumljivo, da dvig gospodarskega življenja ni ostal brez posledic na socialno strukturo mariborskega mesta in njegove okolice, ki se bo slej ko prej pridružila mestu in tako ustvarila veliki Maribor.

Karpetu se je bil med pripovedovanjem vrnil duh podjetnosti. Pogumno je pokimal svojemu dobrotniku Vrbajsu, češ, dobro sem se odrezal, kaj? - a burni smeh občinstva, ki je izbruhnul po njegovem prievanju, je samozavestno smatral za izraz priznanja.

Karpetu se je bil med pripovedovanjem vrnil duh podjetnosti. Pogumno je pokimal svojemu dobrotniku Vrbajsu, češ, dobro sem se odrezal, kaj? - a burni smeh občinstva, ki je izbruhnul po njegovem prievanju, je samozavestno smatral za izraz priznanja. Svoji radosti nad tem nepričakovano častnim uspehom je dal duška, kakor je vedel in znal: zamižal je, stresel glavo, poteptal z desno nogo in potem zavriskal: "Hijijijijih!"

Sluga je ogorčen zaprl Karpetu usta s svojo široko šapo. Sodnik je ljuto zvonil, in ko se je nemir za silo podeljal, je hitro končal vso komedijo in razglasil sodbo, da se Matej Vrbajz oprosti obtožbe, ker ni poškodoval Tomaža Karpeta, ampak mu zgolj pomagal do zdravja, zdravljenje pa po sedaj veljavnem zakonu ni kaznjivo, če se zgodi brezplačno.

Vrbajz skoraj ni verjel svojim usedom. Vsa sramota te razprave brezuspešna! Oproščen! ... S strmečimi očmi je pogledal na sodnika, a ta mu je hladnokrvno pokimal: "Opravili ste! Lahko greste!"

(Dalje prihodnjil.)

Maribor nekdanj in do okupacije

(Nadaljevanje.)

K reševanju te naloge pa seveda niso poklicani le javni delavci, marveč tudi industrija sama, ki more v tem oziru sama mnogo storiti, kakor je to pokazal tovarnar Hutter, ki si bo s samopomočjo ustvaril možnosti za nemoteno poslovanje svoje tovarne na ta način, da bo v novih tovarniških objektih izdeloval blago le za izvoz in se s tem za vselej rešil deviznih skrbi...

Tema dvema, narodnostni in socialni nalogi, se pridružujejo še mnoge druge, vendar bi pisarje o njih že presevalo okvir tega članka, ki mu je bil namen podati kratak in najsplošnejši oris mariborskega gospodarskega življenja.

Kulturno življenje Maribora

"Predmete, ki dajejo življenju smisel in cen, ali pa, ki po kakšni ideji, ki jo utelešajo, dobe smiselni pomen, hočemo imenovati kulturne reči. Prinašajo tudi korist, toda šele v drugi vrsti. Če je korist na prvem mestu, korist, ki po svoji glavni nalogi življenje lajša in dela prijetno, tedaj govorimo o civilizatoričnih predmetih. Nega umetnosti in znanosti in široko razumevanje za to dvoje, visoki nramni nazori, ki se v življenju uresničujejo in dobe trajnost, urejen šolski pouk in možnost višje in najvišje izobrazbe, neka popolnost in enotnost družabnega, naravnega in verskega življenja, pravična presoja in razvrstitev življenjskih vrednot in iskajoči čut za smiselno življenje - to so kulturne vrednote, ki tudi ločene in vsaka sama zase, pričajo o kulturnem stanju."

Če premislimo te besede, ki jih je zapisal sloviti Stanislav pluk-Dunin-Borkovski, S. J., in če obrnemo pogled na Maribor, se moramo vprašati, koliko in kako goji to mesto tiste stvari, ki dajejo življenju smisel in cen, ali ki po ideji, ki jo utelešuje dobe smiselni pomen.

Vidimo, da so civilizatorična prizadevanja zadnjih dvajset let Mariboru lice že čisto preobrazil. Civilizacija in kultura pa sta priklenjena in ena na drugo kakor nekaka skrivna zaveza, za-

vozlani ena v drugo s črtami, ki jih ni mogoče razmotati; vendar pa sta zopet obrnjeni ena proti drugi kakor dve sovražni sili; izpobjajajo ena drugo, pogosto ena drugo izključujoč in ki vsekakor hodita po lastnih, zaprtih potih.

Kakšen je torej duhovni obraz Maribora, kje je viden in kje, v katerih ustanovah dobiva svoj izraz?

Zgodovinsko društvo

Matica vsega kulturnega prizadevanja v Mariboru in največja slovensko-štajerska organizacija je Zgodovinsko društvo v Mariboru. Ustanovilo se je na pobudo rajnega prelata dr. Franca Kovačiča l. 1903. Ko se je namreč vrnil dr. Kovačič iz Rima, kjer je študiral, je bil položaj Slovencev v Mariboru vprav sramoten: nemški sodeželani so imeli ne samo deželno Historično društvo v Gradcu, temveč tudi na Sp. Štajerskem "Muzejsko društvo" v Celju in Ptuj, l. 1913 se je ustanovilo tudi nemško društvo v Mariboru, nekoliko pozneje celo v Laškem, Slovenci pa niso imeli niti ene take organizacije. Okoli l. 1902-1903 je sicer bil v Mariboru "Znanstveni klub", brez določenih pravil in oblastne prijave. Udje - po večini duhovniki - so se shajali vsak teden po enkrat v škofijski pisarni. Obravnavala so se znanstvena vprašanja, največ filozofska, zgodovinska in umetniška. Pri teh sestankih se je dobobra preresetalo tudi vprašanje o ustanovitvi zgodovinskega društva. Dr. Kovačiču je bila dana naloga, naj se obrne v tem vprašanju na širše kroge slovenskega izobraženstva.

Doktor Kovačič je vprašal za mnenje takrat odlične slovenske znanstvenike v tujni in doma in vsi so misel navdušeno pozdravili. Tako je bilo l. 1903 ustanovljeno Zgodovinsko društvo. Po politični, gospodarski in kulturni diferenciaciji je pomenilo zaključek in vrhunec slovenskega štajerskega narodnega preporoda (Franjo Baš). Isto leto je postal dr. Kovačič predsednik Muzejskega društva v Mariboru, l. 1904 pa je Zgodovinsko društvo začelo iz-

dati svoje glasilo "Časopis zgodovino in narodopisje", ki uredništvo je po prof. Kasp. prevzel dr. Kovačič in mu urednik do svoje smrti. Se ga urejuje ravnatelj Studijske knjižnice v Mariboru, prof. J. Glaser.

Vsa znanost v Mariboru je rej združena z delovanjem Zgodovinskega in Muzejskega društva. Delo Zgodovinskega in Muzejskega društva pa je roj študijsko knjižnico, ki je največja znanstvena pridobitev v domovini Maribora. Znanstveno delo, ki ga je začelo Zgodovinsko društvo, pa je bilo nemoteno brez primerne knjižnice. Maribor prej ni imel nobene knjižnice v znanstvene namene. Treba je bilo hoditi v Gradcu na Dunaj. Od svojega počenja je društvo delalo na to, da uvi v Mariboru veliko javno knjižnico za spodnještajerske kraje. Z odlokom 16. dec. 1913 št. 194, je takratna narodna vlada na opozorilo Zgodovinskega društva, naj začasno uredi dešiljanje obveznih izvodov ter pri tem tudi upošteva knjiž. Zgod. društva v Mariboru, storila in s tem tudi indirekto priznala knjižnico kot javno. To sta Zgodovinsko in Muzejsko društvo z mestno občino uredi javno knjižnico, ki posluje dašiljanje obveznih izvodov ter pri tem tudi upošteva knjiž. Zgod. društva v Mariboru". Dala sta občini razpolago svoji knjižnici z vmi knjigami, pridržala sta knjiž. in lastninsko pravico. Knjižnica ima znanstveni in obšepnetni namen in šteje danes krog 40.000 zvezkov. Osebe stavlja mestna občina na prolog kuratorija; sedaj jo vodi vodni ravnatelj prof. Janko Cser.

(Dalje prihodnjil.)

Mlada zakonca

Mož: Zdaj, dušica, ko sva zelo srečno vzela, si pa točno jasniva svoje medsebojne namerje. Ali hočeš biti doma prsednica ali podpredsednica? Žena: Ne eno, ne drugo. O je prepuščajm tebi. Jaz bom r blagajničarka.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizičnice, častnike, knjiž. kolektorje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P. I TISKARINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. - Čene smerni, unjsko delo prve vrste. Pišite po informacije na naslov: SNPJ PRINTERY

2657-58 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILLINOIS TEL. ROCKWELL 4994

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prijete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnin. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali načlane \$5.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri aasenmstu \$1.25 za tednik, se jim to prijete k naročnin. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaka lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo: - Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Table with subscription rates for different regions: Za Zdruk, držiave in Kanado \$8.00; Za Ciceoro in Chicago je \$7.50; 1 tednik in 4.00; 2 tednika in 3.00; 3 tednike in 2.60; 4 tednike in 2.40; 5 tednikov in 2.00; Za Evropo je \$6.00

Isprite spodnji kupon, prilijete potrebno vsoto denarja ali Money Order v piamu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Form with fields: Ime, Čl. društva št., Naslov, Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine, Čl. društva št., Čl. društva št., Čl. društva št., Čl. društva št., Mesto, Država, Nov naročnik, Star naročnik

Pomladanske muhe

Fr. Milčinski (Nadaljevanje.)

Pomeknil si je baret nazaj nad levo uho in očetovski posvaril živahno pričo: "Jey, jey, Karpel! Kaj morajo videti moje oči! Pa ne, da ste pijani?"

Karpe se je čutil močno počasnečnega po tem dobrohotnem, z njegovim telesnim stanjem se pečajočem pogovoru. Obraz mu je zlezal narazen, zamižal je, pritažen smeh mu je stresel prsi in glavo, obrisal si je solze in nos in potem zaupno izjavil, da ga res nekoliko ima, hvalabogu, ampak ravnoprav in ne preveč. Sodnik je naklonjeno počakal, da se poleže smeh v občinstvu. "Karpe, Karpe!" je potem rekel, "moje srce je žalostno, da vas vidi takega. Ne bi rekel, da je danes nedelja ali ponedeljek ali sobota! Ampak danes je četrtek in v četrtrkuh tudi obrtniki nimate pravice biti pijani že pri belem dnevu - ne po božjih, ne po cesarskih zakonih! Nikakor ne! Vedite se torej dostojno, sicer boste zaprti!"

Upri je svoj pogled v Karpetu, ki je stal vzravnane, kakor jambor v nevihti, in mu žugal s svinčnikom.

Tomaž! Tale gospod priznava, da je vas poškodoval. Povejte torej po resnici, kako se je vršila vsa stvar!"

Karpetu je spravilo nenadno vprašanje sodnika v veliko zadrego. V tistem hipu si namreč ni bil več svest, kje da je in kaj se pravzaprav vrši. Ali polagoma se mu je skozi začudene oči in zijajoča usta vrnil spomin. Ozrl se je v svojega sovražnika in - rajska milina se mu je nasečila po mastnem rdečem obrazu. S ploskom je sklenil roki in vzkliznil: "Marička! Ni mogoče! Ali ta gospod? Vi ste mi rešili življenje? Vi, vi ste moj angel varuh, moj dobrotnik! O ti, ti, ti duša moja zlata! Čakaj, jaz te moram poljubiti!"

Razprostrl je roki in se zagugal proti umikajočemu se Vrbajsu, da uresniči svojo grožnjo. Osramočeni Vrbajz je z ogorčenim pogledom iskal pomoči pri sodniku. Občinstvo se je nebeški zabavalo, toliko da ni ploskalo. Njegova hrupni smeh je vzdramil celo avskultanta zapisnikarja, ki je bil, utrujen od naporne ponočne službe pri "Kapliji", zakimal za svojim zapisnikom.

Sodnik se je grizel v ustnice in pomignil slugi, da je s krepko roko pritril obtavljajočega se Karpeta nazaj pred sodno mizo. Potem je s strogim glasom u-

kazal slugi: "Petrič, postojte tukajle poleg Karpetu, in če se le za las gane s svojega prostora, denite ga takoj ob glavo! Nad Karpetom pa je zagrmel: "Karpe, pijana muha! Poslušajte me! Gorje vam, gorje, če bi moral zaradi vas preložiti razpravo! Ne boste videli nebeškega kraljestva! Moj čas je drag! Ne utegnem se dvakrat pečati z vašo klofuto! Boga se bojte, Karpe, pravim! Razumel je tako, tako, Zdaj pa povejte natanko, kakor na izpovedi, kako je bilo z vašo poškodbo!"

Krvoločne besede sodnikove niso bile brez vtiska na Karpetu. Zaprle so mu sapo; in plašno je gledal sodnika in ga s povzdignjenima rokama nemo prosil, naj ne izživlja s svojimi strahovitimi grožnjami jeze nebes, saj bo on, Tomaž Karpe, priden in poslušan kakor kuček, kateremu je bil v plašnem pogledu in v prosečih kretanjih rok resnično podoben.

Sodnik je končal svoj ukor. Tomaž Karpe si ni mogel kaj, da se ne bi še enkrat z izrazom prekipevajoče hvaležnosti ozrl po nesrečnem Mateju Vrbajsu, potem pa je, čestokrat opominjan po sodniku in dregnjen po slugi, razložil sledečo mukotrpno predgovodino svoje klofute in njen nepričakovani učinek.